

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

ફિમીનલ અપીલ નં. ૯૦/૧૯૯૩

સાથે

ફિમીનલ અપીલ નં. ૪૪૨/૧૯૯૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જયંત પટેલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી.બી. શાહ

=====

૧	સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવા દેવા અંગે?	હા
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવાનું કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા ઇચ્છે છે?	ના
૪	શું આ કેસ ભારતના સંવિધાન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશ અંગે કાયદાનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે?	ના

=====

શાલિગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલ....અપીલકર્તા (એસ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા નં. ૧ માટે એડવોકેટ શ્રી શાકીલ એ કુરેશી.

સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી હાર્દિક સોની, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જયંત પટેલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી. બી. શાહ

તારીખ : ૦૭/૦૪/૨૦૧૫

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી. બી. શાહ)

૧. કારણ કે આ બંને અપીલો સન્માન્ય વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, સુરત દ્વારા ફોજદારી કેસ નં. ૧૭૫/૧૯૯૦ માં ૧૭/૧૨/૧૯૯૨ના રોજ કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે (સંક્ષિપ્તતા માટે, 'માનનીય સુનવણીસુનવણી ન્યાયાધીશ'), તેથી તેમનો આ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા નિર્ણય કરી નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. ફોજદારી અપીલ નં. ૯૦/૧૯૯૩ અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ – શાલિગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૪ હેઠળ (સંક્ષિપ્તતામાં, 'સંહિતા') ઉપરોક્ત ચુકાદા અને આદેશને પડકારતાં દાખલ કરી છે, જેમાં નીચલી અદાલતે તેને ભારતીય દંડ સંહિતા (સંક્ષિપ્તતામાં 'આઈ.પી.સી.') ની કલમ ૩૦૪-બી હેઠળ દંડનીય ગુનામાં દોષિત ઠરાવી ૦૭ વર્ષની કઠોર કેદની સજા ફટકારી છે તથા આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૯૮-એ હેઠળ દંડનીય ગુનામાં ૦૧ વર્ષની કઠોર કેદ અને રૂ.૨૫૦/- નો દંડ, તથા દંડની ચુકવણી ન કરવા પર વધુ ૫ દિવસની સાદી કેદની સજા ફટકારી છે.

૨.૧ જ્યારે, ફોજદારી અપીલ નં. ૪૪૨/૧૯૯૩ અપીલકર્તા – ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા સંહિતાની કલમ ૩૭૮ હેઠળ ઉપરોક્ત ચુકાદો અને આદેશ મૂળ આરોપી નં. ૨ થી ૫ બાબતે પડકારતાં દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા માનનીય નીચલી અદાલતે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચતા કલમ ૩૦૪-બી, ૩૦૬ અને ૪૯૮-એ, હેઠળ દંડનીય અપરાધ માટે તેમને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે.

૩. ફરિયાદ પક્ષના કેસના તથ્યો આ મુજબ છે કે ફરિયાદી ધોંડુ ભાવજી ચૌધરીની પુત્રી તથા મૃતક સુનંદાના પિતાનું લગ્ન સન ૧૯૮૪માં શાલિગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલના પુત્ર સતીશભાઈ સાથે વિધિવત્ સંપન્ન થયું હતું. આ લગ્નથી તેમને બે સંતાનો છે. ફરિયાદ પક્ષનો એવો કેસ હતો કે સગાઈ વખતે ઉપરોક્ત

શાલિગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલ, જે મૃતકના પતિના પિતા તથા ફોજદારી અપીલ ક્રમાંક ૯૦/૧૯૯૩માં અપીલકર્તા અને મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૧ છે, જે નિવૃત્ત પોલીસકર્મી છે, તેમણે ફરિયાદીને જણાવ્યું હતું કે તેમને કોઈ મૂલ નહીં જોઈએ અને તેમને માત્ર તેમની પુત્રી જોઈએ છે, કારણ કે તેમની પોતાની પુત્રી નથી. પરંતુ સગાઈ અને લગ્ન બાદ આરોપીઓએ મૂલની માગણી શરૂ કરી હતી. હકીકતમાં, રિવાજ મુજબ લગ્ન સમયે ફરિયાદીએ સોનાની અંગૂઠી, ઘડિયાળ, રેડિયો, પંખો અને કપડાં વગેરે આપ્યાં હતાં; પરંતુ ત્યારબાદ અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૧એ મૂલની માગણી શરૂ કરી હતી. તે બાબતે તેઓ મૃતકને હેરાન અને ટોણા મારતા હતા. આવી અસહ્ય હેરાનગતિને કારણે, મૃતક પોતાની માતાપિતાના ઘરે ગઈ હોય ત્યારે પણ વૈવાહિક ઘર પરત જવા તૈયાર નહોતી. એટલું જ નહીં, તેના પતિ અને સસરાએ પણ વિવિધ પત્રો દ્વારા તેને મૂલ લઈ આવવા કહ્યું હતું. ૦૧/૦૬/૧૯૮૯ની પત્રવ્યવહાર, જેને ટેલિગ્રામ તરીકે ગણવાની આવશ્યકતા હતી, દ્વારા અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૧એ ફરિયાદીને જણાવેલું કે હાલ માટે બધી બાબતો બાજુ પર મૂકી કિરનની કાનની ઓપરેશન નક્કી થઈ છે, તેથી મૃતકને તાત્કાલિક મોકલી આપો; અને તેથી ફરિયાદીએ રૂ. ૧૧,૦૦૦/-ની કિંમતની વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરી, આગળ ચાલીને કલર ટેલિવિઝન અને અલમારી આપવાનું પણ આશ્વાસન આપ્યું અને તેને મૃતકને લાવવા વિનંતી કરી; પરિણામે મૃતકના ભાભીઓ તથા અન્ય વ્યક્તિઓ તેને સાથે પાછા લઈ આવ્યા. તે સમયે ફરિયાદીએ મૃતકને પૂછ્યું હતું કે વિવાદ સમાપ્ત થયો છે કે નહીં. જોકે, તેણી તેના વૈવાહિક ઘર પરત ફર્યા બાદ

મૃતક તરફથી કોઈ સંવાદ મળ્યો નહોતો અને માત્ર ૧૬/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ જ ફરિયાદીને દાઝી જવાથી મૃત્યુ થયાનું સંદેશ મળ્યો હતો. ફરિયાદીને આવો કિસ્સો માન્ય નહોતો અને તેને આશંકા થઈ કે મૃતકના સાસરિયાઓને કલર ટેલિવિઝન અને અલમારી આપવામાં ન આવવાને કારણે તેઓ નારાજ થયા હતા અને મૃતક પર એસિડ જેવી પદાર્થ વડે હુમલો કરીને તેનું મૃત્યુ કરાવવામાં આવ્યું હતું. આ મુજબ, ૨૫/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ તેમણે સાલાબતપુરા પોલીસ મથકે અરજી આપી હતી અને તપાસ બાદ, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૮૮-અ, ૩૦૬, ૩૦૪-બ અને ૧૧૪ હેઠળ દંડનીય આરોપિત ગુનાની ફરિયાદ આરોપીઓ સામે ૦૩/૦૮/૧૯૮૯ના રોજ સી.આર. નં. ૧-૨૪૧/૧૯૮૯ અન્વયે નોંધવામાં આવી હતી.

૪. કેસના સમર્થનમાં, ફરિયાદ પક્ષે સાક્ષીઓનાં નિવેદનો નોંધ્યા અને અનેક દસ્તાવેજી પુરાવા એકત્ર કર્યા તથા આરોપી સામે પૂરતા પુરાવા અને સામગ્રી મળ્યા બાદ, તેમને આક્ષેપિત ગુના માટે આરોપપત્રિત કરવામાં આવ્યા.

૫. કેસ સત્ર અદાલત દ્વારા ચલાવાપાત્ર હોવાથી, સૂરતના વિદ્વાન ન્યાયિક દંડાધિકારી, પ્રથમ વર્ગે, તે કેસને સૂરતની સત્ર અદાલતમાં મોકલ્યો. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આરોપી વિરુદ્ધ આરોપિત ગુના માટે તોહમતનામું ઘડ્યું. આરોપ મૂળ આરોપીઓને વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યો, જેને તેમણે દોષી ન હોવાનું જણાવ્યું અને પોતાનું કેસ ચલાવવાની માંગ કરી.

૬. મૂળ આરોપી વિરુદ્ધનો આરોપ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે કુલ ૧૩ સાક્ષીઓને તપાસ્યા છે અને અનેક દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૭. સમાપન પુર્ણિસ રજૂ થયા બાદ, સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીના વધુ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા. આરોપીએ ગુનામાં પોતાની સંડોવણીનો ઈનકાર કર્યો અને દાવો કર્યો કે તેમની સામે આક્ષેપિત ગુનો તેમણે કર્યો નથી તથા તેમને આ ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા છે. બંને પક્ષોને સાંભળ્યા બાદ અને રજૂ કરાયેલા પુરાવાનું મૂલવણી કર્યા પછી, નીચલી અદાલતે આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો, જેના દ્વારા અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૧ ને ઉપરોક્ત મુજબ દોષિત ઠરાવી સજા ફરમાવવામાં આવી, જ્યારે અન્ય આરોપીઓને નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવ્યો.

૮. અમે ફોજદારી અપીલ નં. ૯૦/૧૯૯૩માં અપીલકર્તા મૂળ આરોપી નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત માનનીય વકીલ શ્રી શકીલ એ. કુરેશી તેમજ ફોજદારી અપીલ નં. ૪૪૨/૧૯૯૩માં પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૪ મૂળ આરોપી નં. ૨ થી ૫ માટે તથા ગુજરાત રાજ્ય તરફથી સંબંધિત ફોજદારી અપીલોમાં માનનીય વધારાના સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક સોનીની દલીલો સાંભળી છે.

૯. શ્રી કુરેશી, મૂળ અપીલકર્તા-આરોપી નં. ૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણીસુનાવણી ન્યાયાધીશે રેકૉર્ડ પર રજૂ થયેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની યોગ્ય રીતે મૂલવણી કરી નથી અને આરોપી નં. ૧ વિરુદ્ધનો આરોપ શંકાસ્પદ વાજબી સંશયથી પરે ફરિયાદ પક્ષે સાબિત કર્યો હોવાનું ઠરાવતી વખતે ભૂલ કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદ પક્ષે કુલ ૧૩ સાક્ષીઓની પૂછપરછ કરી હતી, તેમ છતાં વિદ્વાન સુનવણીસુનાવણી ન્યાયાધીશે તે સાક્ષીઓના પુરાવાની યોગ્ય રીતે મૂલવણી કરી નથી અને તેથી, વિદ્વાન સુનવણીસુનાવણી ન્યાયાધીશે નોંધેલો કે ફરિયાદ પક્ષે કાનૂની, વિશ્વસનીય અને અખંડનીય પુરાવા રજૂ કરીને આરોપી નં. ૧ વિરુદ્ધનો આરોપ સાબિત કર્યો છે, એવો નિષ્કર્ષ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા વિરુદ્ધ છે. રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે મુદ્દાના મૂળમાં જતી પ્રથમ અને મુખ્ય બાબત એ છે કે આરોપી નં. ૧ અથવા અન્ય કોઈપણ આરોપી સામે હેરાનગતિ અને ફૂરતાના કોઈ વિશિષ્ટ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નથી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં નોંધપાત્ર વિલંબ થયો છે, જે ઘાતક છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ઘટનાના બીજા જ દિવસે એટલે કે ૧૭/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ, મૃતકના માતા-પિતાના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા, જોકે તેમાં અપીલકર્તા અને અન્ય આરોપીઓ વિરુદ્ધ કોઈ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યા નહોતા અને ૨૫/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ ફરિયાદી દ્વારા સલાબતપુરા પોલીસ મથકે એક અરજી કરવામાં આવી હતી, જેમાં અપીલકર્તા-મૂળ આરોપી નં. ૧ તથા અન્ય આરોપીઓ દ્વારા હેરાનગતિ, ફૂરતા અને દહેજની માગણીના આક્ષેપો કરવામાં

આવ્યા હતા અને ૦૩/૦૯/૧૯૮૯ના રોજ આરોપીઓ વિરુદ્ધ અનુમાનિત ગુના અંગે કથિત એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી હતી, જે ઘણું બધું સ્પષ્ટ કરે છે અને એવું જણાય છે કે આરોપીઓને હેરાન કરવા માટે જ, સુચિંતન અને સલાહ-મસલત કર્યા બાદ, અને સુરતમાં પોલીસ વિભાગમાં સેવા આપતા ફરિયાદીના પુત્રના સસરા એવા શ્રી દેશમુખ સાથે ચર્ચા કરીને, તેમની વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં આવી છે. મૂળ આરોપી નં. ૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશીએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણીસુનવણી ન્યાયાધીશે ઘટના સ્થળની પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે, જે સ્પષ્ટપણે એ હકીકત તરફ સૂચક છે કે ફરિયાદ પક્ષે રજૂ કર્યાપ્રમાણે આ આત્મહત્યાનો મામલો નહોતો, પરંતુ માત્ર અકસ્માતનો મામલો હતો, જેમાં મૃતકને ચોકડીમાં ચૂલ્હા પર ગરમ પાણી તૈયાર કરતી વખતે દાઝવાની ઈજાઓ થઈ હતી, જેનું અનુમાન નીચેના તથ્યો પરથી થઈ શકે છે કે ઘટના ચોકડીમાં બની હતી; ચોકડી વિસ્તારમાં અને ત્યાં પડેલા રૂમાલ પર તેમજ મૃતકના શરીર પર કેરોસીનનો કોઈ વાસ નહોતો; ચોકડીમાં ચૂલો પડેલો હતો; પાણી ભરેલો પાત્ર પણ ત્યાં હતું; જમીન પર કેરોસીન મળ્યું નહોતું; બે બળેલી કાટકીઓ અને માચીસની ડબ્બી ત્યાં પડેલી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે આ બધી બાબતો એ સૂચવે છે કે મૃતકને ચૂલ્હા પર ગરમ પાણી તૈયાર કરતી વખતે દાઝવાની ઈજાઓ થઈ હતી અને મૃતકનું મૃત્યુ માત્ર અકસ્માતજન્ય હતું, આત્મઘાતી નહોતું.

૯.૧ મિ. કુરેશી, અપીલકર્તા – મૂળ આક્ષેપિત નં. ૧ માટેના વિદ્વાન વકીલે, વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદ, જે નોંધાયેલી હતી લાંબા સમય બાદ, તેમાં ફરિયાદ પક્ષનો એવો કેસ હતો કે અપીલકર્તા – મૂળ આક્ષેપિત નં. ૧ તથા અન્ય આક્ષેપિતોએ મૃતક પર તેજાબ ફેંકવાથી મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું; પરંતુ ફરિયાદ પક્ષની આ કહાણી સ્થળનું પંચનામું તથા વૈદકીય પુરાવા દ્વારા ખોટી ઠરે છે. સ્થળનું પંચનામું અકસ્માતનો કેસ સૂચવે છે. વધુમાં, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જો ડૉ. વસંતકુમાર જે. બરોટની આંક ૩૪ પરની જબાની જોવામાં આવે, તો તેમણે પોતાની જરૂરીયાતપરક પૂછપરછમાં સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે મૃતકના ચહેરા પર એવું કોઈ ઘાવ નથી કે જે તેજાબથી થઈ શકે, અને મૃતકને થયેલી ઈજાઓ અકસ્માતથી શક્ય છે. મિ. કુરેશી, અપીલકર્તા – મૂળ ૯.૨ આક્ષેપિત નં. ૧ માટેના વિદ્વાન વકીલે, વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જ્યાં સુધી મૃતકના પતિ દ્વારા લખાયેલા ૨૫/૦૫/૧૯૮૯ના પત્રનો પ્રશ્ન છે, જેમાં ફરિયાદીનો જમીનનો હિસ્સો વેચી નાખીને તેમની મોળ (દહેજ)ની માંગ સંતોષવા જણાવવામાં આવ્યું હતું, તે પત્ર મૃતકને ૦૬/૦૬/૧૯૮૯ના રોજ મળ્યો હતો અને મૃતકના ભાઈ રૂપચંદની આંક ૩૮ પરની જબાની મુજબ, તે પત્રના અનુસંધાને તેમણે જમીન વેચી દીધી હતી; જોકે, જમીનની વેચાણદીક્ષણ જોવામાં આવે તો તે ૦૨/૦૬/૧૯૮૯ની છે, એટલે કે ઉપરોક્ત પત્ર મૃતકને મળ્યાના ચાર દિવસ પહેલાં જ જમીન પહેલેથી વેચાઈ ગઈ હતી. મિ. કુરેશીએ રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત તમામ બાબતો પુરાવામાં પ્રગટ થતી મહત્વપૂર્ણ વિસંગતતાઓ અને સુધારાઓ તરફ સંકેત કરે છે, અને તે માત્ર આક્ષેપિતોને ખોટી રીતે ગુનામાં

ફસાવવા તથા તે દ્વારા તેમને ત્રાસ આપવા માટે જ દેખાય છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તેમ છતાં, તેના સમર્થનમાં રેકૉર્ડ પર કોઈ સીધો પુરાવો નથી, જે બાબતનું વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે મૂલવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે રેકૉર્ડ પર એવું કોઈ મહત્વનું અને/અથવા સીધું પુરાવું નથી કે જે દર્શાવે કે મૃતક સાથે ફૂરતા અને/અથવા હેરાનગતિ અને/અથવા યાતના કરવામાં આવી હતી, અને દહેજની માંગ જ એકમાત્ર આરોપ હોઈ શકે છે, જેના આધારે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૮૮-એ અને ૩૦૪-બી હેઠળ દંડનીય ગુના માટે આક્ષેપિતોને ફસાવી શકાય. ઘટનાના બીજા જ દિવસે નોંધાયેલા મૃતકના માતા-પિતાના નિવેદનોમાંથી પણ આવી કોઈ આરોપી બાબત પ્રગટ થતી નથી, અને તેથી આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર.ને ફરિયાદીની તરફથી માત્ર પછીથી ઘડેલું માનવામાં આવી શકે. વધુમાં, કલર ટેલિવિઝન, ફીજ, મોટરસાયકલ વગેરેની માંગ અંગે, રેકૉર્ડ પુરાવાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આવા કોઈ સામાન આપવામાં આવ્યા નહોતા, અને માત્ર આધારહીન આરોપો મૂકવાના હેતુથી જ આ રીતે આક્ષેપિત સામે કેસ ઊભો કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે દહેજ પ્રતિબંધ અધિનિયમની જોગવાઈઓ મુજબ પણ, માત્ર દહેજની માંગ અથવા તે અંગેનો સૂચન દહેજની માંગ સમાન નથી થતો, અને મૂલ્યવાન જામીનગીરી અથવા મિલકત આપવાની હતી કે આપવાની સંમતિ હતી, એવું હોવું આવશ્યક છે.

૯.૩ શ્રી કુરેશી, અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ તરફના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ૦૧/૦૬/૧૯૮૯ તારીખના આંક ૨૦ ઉપર અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા લખાયેલા પત્રની વ્યાખ્યામાં વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે ભૂલ કરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ઉક્ત પત્રમાં અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે એ વાત લખવામાં આવી હતી કે 'આના' (દહેજ)ની પરવા કર્યા વિના મૃતકને શક્ય તેટલી વહેલી તકે પરત મોકલી દેવી, એટલે કે અપીલકર્તાને માત્ર મૃતક ઘેર પાછી ફરે તેમાં જ રસ હતો અને 'આના'માં નહોતો, તેમ છતાં વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશ આ મુદ્દાની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૯.૪ વધુમાં, શ્રી કુરેશીએ રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદ પક્ષના કેસને આધાર આપવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ નથી અને ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા સાક્ષીઓ માત્ર સંબંધિત અને હિતબદ્ધ સાક્ષીઓ છે।

૯.૫ અપીલકર્તા તરફના વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશીએ—મૂળ આરોપી નં. ૧—આ પણ રજૂ કર્યું છે કે અત્યાર સુધીમાં અપીલકર્તાએ ૮૩ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરી છે અને વયસંબંધી નિર્ભરતા ધરાવે છે. વધુમાં, તેમણે રેકૉર્ડ પર અહીંના અપીલકર્તા —મૂળ આરોપી નં. ૧—નું વસિયતનામા દ્વારા હસ્તાંતરણનું અન્ડરટેકિંગ રજૂ કર્યું છે, જેમાં તેણે પોતાની મિલકત મૃતકની પુત્રીઓના નામે તેમજ મૃતકના પતિ સતીષભાઈ—મૂળ આરોપી નં. ૩—ના નામે હસ્તાંતરિત કરવાની ઇચ્છા

દર્શાવી છે, તેમજ ઉપરોક્ત વસિયતનામા દ્વારા હસ્તાંતરણ અંગે અપીલકર્તા—
મૂળ આરોપી નં. ૧—ના પુત્રોના કોઈ વાંધો નથી તે અંગેના સોગંદનામાઓ પણ
રજૂ કર્યા છે.

૯.૬ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતા, અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ તરફથી હાજર
રહેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે, ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાને લેતાં,
વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ને તેની સામે
લગાવવામાં આવેલા ગુનામાં દોષિત ઠરાવવામાં ઘોર ભૂલ કરી છે અને વર્તમાન
અપીલ મંજૂર કરવાની વિનંતી કરી છે. તેમની તરફથી અન્ય કોઈ રજૂઆત
કરવામાં આવી નથી.

૧૦. બીજી બાજુ, ગુજરાત રાજ્ય તરફથી હાજર વિદ્વાન વધારાના સરકારી વકીલ
શ્રી હાર્દિક સોનીએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે, સત્ર પૂર્ણ
થવા પર, મૂળ આરોપી નં. ૧ – શાલિગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલને માત્ર ભારતીય
દંડ સંહિતાની કલમો ૪૯૮-એ અને ૩૦૪-બી હેઠળ દંડનીય ગુનાના માટે જ
જવાબદાર ઠરાવ્યા છે અને તે મુજબ દોષસિદ્ધિ તથા સજા નોંધવામાં આવી છે,
જ્યારે ફરિયાદ પક્ષનો આ કેસ કે તમામ આરોપીઓએ તેમના પર આરોપિત ગુનો
આચર્યો છે, તેને અસ્વીકારવામાં આવ્યો છે, જે ખોટું છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત
કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે રેકૉર્ડ પર રજૂ થયેલ મૌખિક તેમજ
દસ્તાવેજી પુરાવાનું યોગ્ય મૂલવણી કર્યું નથી. તેમણે આગળ રજૂઆત કરી છે કે

ફરિયાદ પક્ષે તપાસેલા સાક્ષીઓએ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું છે, છતાં વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે તે સાક્ષીઓના પુરાવાનું યોગ્ય મુલ્યાંકન કર્યું નથી અને તેથી, એવો નિષ્કર્ષ નોંધ્યો છે, જે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા વિરુદ્ધ છે. વિદ્વાન વધારાના સરકારી વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે ફરિયાદીની મામેરા ભાઈ શ્રી દાંગલ દગડુનું આંક ૩૩ પર નોંધાયેલ નિવેદન ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ હતું, જેમાં તેમણે સ્પષ્ટપણે આરોપીઓ દ્વારા મોળની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને તે કારણે મૃતકને હેરાન કરવામાં આવી હતી, તે હકીકત જણાવેલી છે. વિદ્વાન અધિક સરકારી વકીલ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે આંક ૩૮ પર રૂપચંદ ધોંડુ ચૌધરીની સાક્ષ્યની યોગ્ય મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળતા વહી છે, જે મૃતકનો ભાઈ છે. તેણે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સંપૂર્ણપણે સમર્થન આપ્યું છે અને નિવેદન આપ્યું છે કે સગાઈ વખતે આરોપીએ મોટરબાઈકની માંગણી કરી હતી, જોકે ફરિયાદીએ તેને સ્વીકારી ન હતી, કારણ કે તે કંઈપણ આપવા સ્થિતિમાં ન હતો અને જો માંગણી ચાલુ જ રહે, તો આગળ સંબંધો ન રાખવા, એમ જણાવ્યું હતું; તેથી આરોપીએ પોતાની માંગણી છોડી દીધી હતી, પરંતુ લગ્ન બાદ તેમણે મુલની માંગણી શરૂ કરી હતી, જે હકીકત મૃતક સમયાંતરે પિતૃગૃહે આવતી હતી ત્યારે તેને જાણી હતી. આ સાક્ષીએ વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે આરોપીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણી પૂરી ન થઈ શકવાને કારણે તેમણે મૃતકને હેરાનગતિ અને યાતના આપવાનું શરૂ કર્યું હતું. તેણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે મુલ બાબતે મૃતક પર આચરવામાં આવેલી અસહ્ય હેરાનગતિ અને ફૂરતાના કારણે જ મૃતક

પિતૃગૃહમાંથી મુલ લાવ્યા વિના તેના વૈવાહિક ગૃહે પરત ફરવા પણ તૈયાર ન હતી.

૧૦.૧ વિદ્વાન અધિક સરકારી વકિલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન નીચલી અદાલતે પણ આ હકીકતની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે મૂળ આરોપી નં. ૩ – સતીષ શાલિગ્રામ પાટીલ – મૃતકનો પતિ, એ પણ મૃતકને આંક રજ પર રજૂ કરાયેલું એક પત્ર લખ્યું હતું અને તેના અવલોકનથી મોલની માંગણીનો તથ્ય સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થાય છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે આ પત્ર દ્વારા, મૂળ આરોપી નં. ૩ દ્વારા મૃતકના પિતાના કબજામાં રહેલી જમીન વેચી નાખવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી, જેથી મોલની માંગણી પૂર્ણ થઈ શકે.

૧૦.૨ માનનીય અધિક સરકારી વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે માનનીય નીચલી અદાલતે એ હકીકતની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે અન્ય આરોપીઓ પણ મૃતકને મોલ (દહેજ) માટે અને/અથવા ઘરગથ્થુ નિયમિત કામકાજના સંદર્ભે હેરાનગતિ અને યાતના પહોંચાડતા હતા અને આ રીતે, તેમના વિરુદ્ધ આક્ષેપિત ગુનાના આચરણમાં તેમણે મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી અને તેના માટે તેઓ સમાન રીતે જવાબદાર છે. આરોપીઓ મૃતક સાથે નોકરાણી જેવું વર્તન કરતા હતા અને તેની ઉપર ફૂરતા આચરતા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે માનનીય નીચલી અદાલત દ્વારા આરોપી નં. ૨ થી પને નિર્દોષ છૂટકારો આપવાના કારણો વિશ્વાસપાત્ર અને સુસંગત નથી અને રેકૉર્ડ પરની મૌખિક

તેમજ દસ્તાવેજ સાબિતીથી વિપરીત છે. અંતે, તેમણે વિનંતી કરી છે કે મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા દાખલ અપીલ રદ કરવામાં આવે અને રાજ્ય દ્વારા દાખલ અપીલ ન્યાયના હિતમાં મંજૂર કરવામાં આવે. માનનીય દ્વારા વધુ કોઈ રજૂઆત કરવામાં આવતી નથી

અધિક સરકારી વકીલે.

૧૧. અમે સંબંધિત પક્ષકારોના વકીલોની દલીલો સાંભળી છે તથા વિદ્વાન સુનવણી ન્યાયાધીશે આપેલો આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ પણ અવલોક્યો છે. આને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે સત્ર અદાલત કેસ નં. ૧૭૫/૧૯૯૦ સંબંધિત રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીમાંથી પણ પસાર થઈને રેકૉર્ડ પરની સાક્ષ્યનું પુનર્મૂલવણ કર્યું છે. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એવો જણાય છે કે લગ્ન થયાના થોડા સમય બાદ, મૃતક સુનંદાના લગ્ન સતીશ શાલિગ્રામ પાટિલ, મૂળ આરોપી નં. ૩, સાથે વર્ષ ૧૯૮૪માં કરવામાં આવ્યા પછી, આરોપીઓ, ખાસ કરીને મૂળ આરોપી નં. ૧, દ્વારા મૃતકના પિતાથી માવજતની માંગણી શરૂ કરવામાં આવી હતી, અને મૃતકના પિતા આ માંગણી સંતોષવા સક્ષમ ન હોવાથી, મૂળ આરોપી નં. ૧ તથા અન્ય આરોપીઓએ મૃતક સાથે ફૂરતા, હેરાનગતિ અને યાતના આચરી, જેના પરિણામે મૃતકને આત્મહત્યા કરવા પ્રેરણા મળી. જ્યારે, આરોપીઓનો કેસ, ખાસ કરીને અપીલકર્તા તથા મૂળ આરોપી નં. ૧નો, એવો છે કે આરોપીઓ સામે લગાવવામાં આવેલ આરોપિત ગુનો કોઈપણ આરોપી દ્વારા આચરવામાં આવ્યો

નથી અને ફરિયાદ પક્ષની ગોઠવેલી તથા મનઘડંત કહાણી માત્ર આરોપીઓને હેરાન કરવા માટે રજૂ કરવામાં આવી છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મૃતકનું મૃત્યુ અકસ્માતજન્ય હતું અને આત્મહત્યાજન્ય નહોતું. વધુમાં, અન્ય મુદ્દાઓ ઉપરાંત, એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં થયેલો વિલંબ ઉપરોક્ત દલીલને સમર્થન આપે છે.

૧૧.૧ ફરિયાદ પક્ષના કેસના સમર્થનમાં, ફરિયાદ પક્ષે અનેક સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે તથા દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે. મૃતક દ્વારા લખાયેલા પત્રો તેમજ મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૧ અને મૂળ આરોપી ક્રમાંક ૩ દ્વારા લખાયેલા પત્રોને, અન્ય પત્રો ઉપરાંત, મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજી પુરાવા ગણાવી શકાય. અમે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ આવા પત્રો, એટલે કે આંક ૨૦, ૨૨, ૨૩ અને ૨૪ના પત્રો, ધ્યાનપૂર્વક જોઈ લીધા છે. અહીં પડકાર હેઠળના ચુકાદા અને આદેશમાં, માનનીય ન્યાયાધીશે પણ આ પત્રોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરી છે, ખાસ કરીને પેરા ૨૩થી આગળ. રેકૉર્ડ પુરાવામાંથી, નીચેના પાસાઓ ઉપસાવી શકાય છે:

૧) સંલગ્નતા સમયે, આરોપી નં. ૧એ ફરિયાદી—મૃતકના પિતાજી—પાસેથી મોટરસાયકલની માગણી કરી હતી, જે સ્પષ્ટપણે નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને જ્યારે આ માગણી ચાલુ રહી, ત્યારે ફરિયાદી સંબંધો જાળવવા તૈયાર ન હતા; તેમ છતાં, તે સમયે આરોપી નં. ૧એ સંબંધો જાળવવાની પોતાની ઈચ્છા દર્શાવી હતી અને જણાવ્યું હતું કે તેને દહેજ સ્વરૂપે કશું જ જોઈએ નથી.

૨) ઉપરોક્ત વિશિષ્ટ નકાર છતાં, જે મૃતકના પિતાએ સગાઈ દરમિયાન કર્યો હતો અને આરોપી નં. ૧ તરફથી તૈયારી દર્શાવવામાં આવી હતી, આરોપીઓએ, વિશેષ કરીને આરોપી નં. ૧એ, લગ્ન બાદ મુલની માંગણી શરૂ કરી હતી, જે મૃતકના અવસાન સુધી ચાલુ રહી હતી।

૩) કે, મૃતકના પિતા – ફરિયાદી, કોઈ મૂલ આપી શકતા ન હોવાથી, આરોપીઓ, ખાસ કરીને આરોપી નં. ૧, મૃતક પર ફૂરતા, હેરાનગતિ અને ચાતના આચરવા લાગ્યા. તેઓ આ મુદ્દે પણ મૃતકને ટોણા મારતા હતા.

૪) ઉપરોક્ત ફૂરતા, હેરાનગતિ, ચાતના તથા મશકરીને કારણે સ્વર્ગસ્થાને તેના વૈવાહિક ઘરમાં રહેવું અસહ્ય બની ગયું હતું અને તેથી, તે વારંવાર પોતાના પિતૃગૃહમાં રહી આવતી હતી. અહીં સુધી કે, આક્ષેપિત બનાવ બનવા પહેલાં પણ, તે લાંબા સમય સુધી તેના વૈવાહિક ઘરમાં રહી હતી.

૫) આરોપી દ્વારા ઉપરોક્ત ફૂરતા આચરવામાં આવતી હોવાથી, વિશેષરૂપે, મૃતા નં. ૧, મૃતા મુલનું આયોજન કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેના વૈવાહિક નિવાસસ્થાને પાછા આવવા માટે તૈયાર નહોતી.

૬) મૃતકના પતિ, અર્થાત્ મૂળ આરોપી નં. ૩એ પણ પોતાના પત્ર દ્વારા મૃતકના પિતાની જમીન વેચવાની સલાહ આપી હતી, જેથી મોલ (દહેજ)ની વ્યવસ્થા કરી શકાય.

૭) વધુમાં, આરોપીઓ મૃતકનો માત્ર પોતાના રોજિંદા ઘરગથ્થુ કામકાજ માટે ઘરકામની સ્ત્રી તરીકે ઉપયોગ કરતા હતા. ઉપરાંત, જ્યારે મૃતક તેના પિતૃગૃહમાં હતી, ત્યારે આરોપી નં. ૧એ પત્ર દ્વારા કિરણના ઓપરેશનને કારણે પોતાની જરૂરિયાત હોવાને લીધે મૃતકને પોતાના વૈવાહિક ઘેર પરત આવવા કહ્યું હતું.

૧૧.૨ જો ૦૫/૦૮/૧૯૮૫ની તારીખનો પત્ર, આંક ૨૧, તેમજ ૦૧/૦૬/૧૯૮૯ની તારીખનો પત્ર, આંક ૨૦, તથા મૃતક દ્વારા લખાયેલા અન્ય પત્રોનો સંદર્ભ લેવાય, તો જણાય છે કે અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા માવજતની માંગ કરવામાં આવી હતી અને તે માંગ ચાલુ રહી હતી. જો આંક ૨૦નો પત્ર વાંચવામાં આવે, તો માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશે નોંધ્યું તેમ, આરોપી નં. ૧ના પુત્ર કિરણ – મૂળ આરોપી નં. ૪ને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયો હોવાથી પરિવારને દૈનિક ઘરગથ્થુ કાર્યો કરવાં અત્યંત આવશ્યક બન્યું હતું અને તેથી પત્રમાં માવજત સંબંધિત મુદ્દાને બાજુ પર રાખી મૃતકને યથાશીઘ્ર તેના વૈવાહિક ઘેર મોકલવાની વાત લખવામાં આવી હતી. પત્રનો સમગ્ર ભાવ સહજ જણાતો નથી, પરંતુ કેટલાક શબ્દો અને વાક્યો પર ધ્યાન આપતાં એવું લાગે છે કે આરોપી નં. ૧ દ્વારા ધમકી આપવામાં આવી હતી. આ કોઈ અકસ્માત મૃત્યુનો

કેસ નહોતો અને ચુલા પર ગરમ પાણી તૈયાર કરતી વેળાએ આગ ભભૂકી ઊઠવાથી મૃતકને દાઝ લાગ્યાની કથા પ્રાથમિક દષ્ટિએ અવિશ્વસનીય અને અકલ્પ્ય જણાય છે, કારણ કે ચુલો ચોકડીમાંથી મળ્યો હતો અને તેથી જો ઘટનાસ્થળના પંચનામાનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કરવામાં આવે, તો માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશે નોંધ્યું તેમ, ચોકડીમાંથી કેરોસીનની કોઈ વાસ આવતી નહોતી અને આ સમગ્ર કથા અપ્રત્યક્ષ હેતુથી ગૂંથવામાં તથા ઊભી કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. એ પણ હકીકત છે કે ઘટના ૧૬/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ લગભગ સવારે ૫:૩૦ વાગ્યે બની હોવાનું જણાય છે અને પીડિતાને હોસ્પિટલમાં ખસેડવાને બદલે, લગભગ ૭:૦૦ વાગ્યે આરોપી પોલીસ સ્ટેશને પહોંચ્યો અને અકસ્માત મૃત્યુ સંબંધિત હકીકત જાહેર કરી. વધુમાં એવું જણાય છે કે ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું ૭:૧૫ થી ૭:૩૦ વાગ્યાની વચ્ચે કરવામાં આવ્યું હતું અને સમગ્ર તપાસ લગભગ ૮:૧૫ વાગ્યે શરૂ કરવામાં આવી હતી. ટૂંકમાં, નિવૃત્ત પોલીસકર્મી એવા આરોપી નં. ૧નું આ વર્તન બહુ કંઈ કહી જાય છે. ઉપર ઉદ્દેખિત પ્રમાણે, ભલે મૃતકના માતાપિતાએ બીજા દિવસે આપેલા નિવેદનો, દલીલની ખાતર, સાચા ગણવામાં આવે, તેમ છતાં આરોપી નં. ૧ના વર્તનને ધ્યાનમાં લેતા સહેલાઈથી આ નિષ્કર્ષ પર આવી શકાય છે કે આરોપી નં. ૧એ યથાશક્તિ બીજા જ દિવસે મુદ્દો દબાવી દેવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો અને તે મુજબ, વિવાદિત ઘટનાના બીજા દિવસે એટલે કે ૧૭/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ, મૂળ આરોપી નં. ૩ – મૃતકનો પતિ તથા મૂળ આરોપી નં. ૧નો પુત્ર – સતીશ શાલિગ્રામ પાટિલે પોતાની બે દીકરીઓના નામે, મૂળ આરોપી નં. ૩ – મૃતકના

પતિના સંયુક્ત ખાતામાં, બેંકમાં રૂપિયા ૪૦,૦૦૦/- જમા કરાવ્યા હતા. નોંધનીય છે કે કહેવામાં આવ્યું છે કે આરોપી નં. ૧એ કદી માવજતની માંગ કરી જ નહોતી, અને રંગીન ટેલિવિઝન બાબતે, તે પણ આરોપી નં. ૧એ બેંકમાંથી ઋણ લઈને ખરીદ્યું હતું. નોંધવું મહત્વનું છે કે બચાવ પક્ષે આ કહાની રજૂ કરી છે કે તેમણે બેંકમાંથી ઋણ મેળવી રંગીન ટેલિવિઝન ખરીદ્યો હતો, પરંતુ તેમની આ બચાવ દલીલના સમર્થનમાં રેકૉર્ડ પર કશું આવ્યું નથી અને તેથી આ હકીકત પણ આરોપી નં. ૧ના વિરુદ્ધ જાય છે. ઉપર ઉલ્લેખિત પ્રમાણે, અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ના વિદ્વાન વકીલે ઘટનાના બીજા દિવસે એટલે કે ૧૭/૦૭/૧૯૮૯ના રોજ નોંધાયેલા મૃતકના માતાપિતાના નિવેદનો પર ભારે ભાર મૂક્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે ત્યારબાદ લગભગ બે મહિના પછી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે માત્ર પછીથી ઘડાયેલું કારણ છે અને વાસ્તવમાં, મૂળ આરોપીઓને હેરાન કરવા માટે જ સંબંધિત ફરિયાદકર્તાના સગાસંબંધીઓની ઉશ્કેરણી પર તે દાખલ કરવામાં આવી હતી. જોકે, ઉપરોક્ત પાસાઓમાંથી અને કેસની તમામ હકીકતો તથા પરિસ્થિતિઓને સમગ્રતઃ ધ્યાનમાં લેતાં એવું કહી શકાય કે આરોપીઓ દ્વારા, વિશેષ કરીને મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા, માવજત માટે સતત અને દૃઢ માંગ તથા દબાણ કરવામાં આવતું હતું અને એ કારણે મૃતકને આરોપીઓ દ્વારા પ્રેરિત માનસિક ક્રૂરતા, હેરાનગતિ, ઠપકો અને યાતના સહન કરવી પડી, જેના પરિણામે તેણે આત્મહત્યા કરી. રેકૉર્ડ પર એ પણ આવ્યું છે કે મૃતકના લગ્ન બાદથી લઈને તેના મૃત્યુ સુધી, આરોપીઓ દ્વારા, વિશેષ કરીને મૂળ આરોપી નં. ૧ દ્વારા, આ માંગ ચાલુ

રાખવામાં આવી હતી અને મૃતકના પિતા આ માંગ પૂરી કરવામાં અસમર્થ હોવાથી, તેણીને આરોપીઓ દ્વારા હેરાન, ચાતનાગ્રસ્ત અને ઠપકિત કરવામાં આવતી હતી અને તે સતત દબાણ હેઠળ રહેતી હતી. આવા સંજોગોમાં, અમે માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશે નોંધેલા એ નિષ્કર્ષ સાથે સંમત છીએ કે મૃતકનું મૃત્યુ આત્મહત્યાજન્ય હતું અને આરોપીઓ, ખાસ કરીને મૂળ આરોપી નં. ૧, દ્વારા માવજતની માંગને કારણે તેના પર આચરાયેલી ફૂરતાના પરિણામે થયું હતું. વધુમાં, રેકૉર્ડ પુરાવા તથા વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશના પર ૨૭માં માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશે કરેલ અવલોકનોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમે માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશે નોંધેલા એ નિષ્કર્ષ સાથે પણ સંમત છીએ કે મૃતકનું મૃત્યુ માવજત મૃત્યુ હતું, જે ધારા ૩૦૪-બિ હેઠળ દંડનીય છે, પરંતુ આરોપીઓ તરફથી આત્મહત્યામાં ઉશ્કેરણી જણાતી નથી અને તેથી ભારતીય દંડ સંહિતાની ધારા ૩૦૬ હેઠળના ગુનામાં આરોપીઓને જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં.

૧૧.૩ સન્માનનીય અધિક સરકારી વકીલે તરફથી કરવામાં આવેલી દલીલ કે અન્ય આરોપીઓ પણ આક્ષેપિત ગુનામાં જવાબદાર હતા અને સન્માનનીય નીચલી અદાલતે તેમને નિર્દોષ છોડવામાં ભૂલ કરી છે, તે બાબત અંગે, ઉપર વર્ણવેલ અને ચર્ચાયેલ તથ્યો તથા પરિસ્થિતિઓમાંથી અને રેકૉર્ડ દસ્તાવેજ પુરાવાને, ખાસ કરીને ઉપરોક્ત પત્રોને ધ્યાનમાં લેતાં, તેમજ આ મુદ્દા અંગે આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશમાં સન્માનનીય નીચલી અદાલત દ્વારા કરાયેલ અવલોકનોને ધ્યાનમાં લેતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે મૂલની માંગ માત્ર આરોપી નં.

૧ દ્વારા જ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, જો આરોપી નં. ૧ દ્વારા લખાયેલ ૦૧/૦૬/૧૯૮૯ તારીખનો પત્ર તથા મૃતક દ્વારા લખાયેલા અન્ય પત્રોને ધ્યાનપૂર્વક વાંચવામાં આવે, તો કહી શકાય કે મૂલની માંગણી માત્ર આરોપી નં. ૧ જ કરતો હતો અને આરોપી નં. ૧ના પરિવારજનો, જેમાં મૃતકના પતિનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેમાંથી અન્ય કોઈ આરોપી તેની પાછળ નહોતો. સન્માનનીય નીચલી અદાલતે ચર્ચા મુજબ અને ઉપર સંદર્ભિત મુજબ, મૂળ આરોપી નં. ૧એ સગાઈની આસપાસ મોટરસાયકલની માંગણી શરૂ કરી હતી અને ફરિયાદી દ્વારા તેની સ્પષ્ટ ના પાડવામાં આવ્યા પછી તેણે જણાવ્યું હતું કે મૂલ તરફ તેનું કશું જ માંગવું નથી અને તેણે પોતાની ઈચ્છા દબાવી દીધી હતી; ત્યારબાદ, મૃતકના લગ્ન પછી તરત જ આરોપી નં. ૧એ મૂલની માંગણી શરૂ કરી અને તેણીના મૃત્યુ સુધી ચાલુ રાખી હતી અને ઉપરોક્ત મુજબ, મૂલની સતત માંગણી તથા તેના પરિણામે થયેલા હેરાનગતિ અને ત્રાસે મૃતકને આત્મહત્યા કરવા પ્રેરિત કરી હતી. સન્માનનીય અધિક સરકારી વકીલે રજૂઆત કરી છે કે મૂળ આરોપી નં. ૩, એટલે કે મૃતકના પતિએ, પોતાના પત્રમાં મૃતકના પિતાની જમીન વેચી નાખવાની સૂચના આપી હતી જેથી મૂલની પોતાની માંગ સંતોષી શકાય અને તેથી કહી શકાય કે મૃતકનો પતિ પણ મૂલ મેળવવામાં રસ ધરાવતો હતો; તેમ છતાં, મૃતકના પતિ દ્વારા આંક ૨૪ ખાતે લખાયેલા પત્રને ધ્યાનપૂર્વક વાંચવામાં આવે તો મૃતકના પતિનો અભિપ્રાય એવો જણાય છે કે, લાંબા સમયથી મૃતકના પિતા મૂલ ચૂકવી શક્યા નહોતા અને તેના કારણે તણાવ ઊભો થયો હતો તથા તેમના સંબંધો પણ પ્રભાવિત થયા હતા અને જો મૂલ ચૂકવવામાં

આવે તો શાંતિ સ્થપાઈ શકે. મૃતકનો પતિ મૂલ મેળવવા પાછળ હતો અને મૃતકને હેરાનગતિ કરતો હતો તે દર્શાવવા માટે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ ઘટનાઓ નથી. બીજી તરફ, મૃતકએ પોતે પોતાના પત્રમાં લખ્યું છે કે તેનો પતિ નબળો માણસ છે અને કુટુંબના મુદ્દાઓમાં તેની કોઈ અવાજ નથી. આ પ્રમાણે, આક્ષેપિત ગુનામાં મૃતકના પતિ, મૂળ આરોપી નં. ૩ને કોઈ ભૂમિકા સોંપી શકાય નહીં, એવું સન્માનનીય નીચલી અદાલતે આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશમાં અવલોકન કર્યું છે અને અમે સન્માનનીય નીચલી અદાલત દ્વારા કરાયેલા આ અવલોકન સાથે સહમત છીએ. અન્ય આરોપી, એટલે કે આરોપી નં. ૧ના પરિવારજનો બાબતે, તેમની સામે કોઈ વિશિષ્ટ ઘટનાઓ નોંધાઈ નથી, જે દર્શાવે કે તેઓ મૂલની માંગણી કરતા હતા અને તે કારણે મૃતકને હેરાનગતિ, ત્રાસ તથા ઉપહાસ કરતા હતા. મૃતકના સાળાઓ દ્વારા તેના અંગત પત્રો વાંચવા અને ઘરગથ્થુ કામમાં ખામીઓ બતાવવાના તુરંચ મુદ્દાઓને મૃતક સાથેની હેરાનગતિ અને નિર્દયતા કહી શકાય નહીં, વિશેષ કરીને તેમની ઓછી વયને ધ્યાનમાં લેતાં. વધુમાં, રેકૉર્ડ પર આવ્યું છે કે વર્ષ ૧૯૮૫માં લખાયેલા પત્રો પછી એવું કોઈ પત્ર કે ઘટનાઓ જણાતી નથી જે દર્શાવે કે તેઓ મૃતકને હેરાન કરતા હતા. આરોપી નં. ૨, સુમનબેન શાલિગ્રામ પાટીલ, એટલે કે મૃતકની સાસુ, બાબતે પણ સ્થિતિ એવી જ છે. તેથી, અમારા વિચારી-વિમર્શિત અભિપ્રાય મુજબ, સન્માનનીય નીચલી અદાલતે યોગ્ય રીતે આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી છે કે અહીંની અપીલકર્તા, મૂળ આરોપી નં. ૧, જ વર્તમાન ગુનામાં એકમાત્ર જવાબદાર વ્યક્તિ હતી અને અન્ય કોઈ આરોપી નહોતા.

૧૧.૪ આમ, વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશનું તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખી સાવચેતીપૂર્વક અવલોકન કરતાં, આ અદાલત માનનીય સુનવણી ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામાં આવેલા નિષ્કર્ષ તથા નોંધાયેલા તારણો સાથે સહમત છે અને અદાલતના રેકૉર્ડ પર વધુ ભાર ન પડે તે હેતુથી, અદાલત પોતાનો હસ્તક્ષેપ અટકાવે છે।

૧૨. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોના આધારે, માનનીય વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, સુરત દ્વારા સત્ર કેસ નં. ૧૭૫/૧૯૯૦ માં તા. ૧૭/૧૨/૧૯૯૨ના રોજ આપેલા વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશમાં કોઈ તર્કવિરુદ્ધતા અને/અથવા ગેરકાયદેસરતા અને/અથવા મનસ્વીપણા જણાતાં નથી, જેને આ અદાલતની હસ્તક્ષેપની આવશ્યકતા રહે. તેથી, હાલની અપીલો નિઃસાર જણાઈને નિષ્ફળ જાય છે અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે.

૧૨.૧ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે મૂળ આરોપી નં. ૧ – શાલીગ્રામ રામકૃષ્ણ પાટીલ, ફોજદારી અપીલ નં. ૯૦/૧૯૯૩ના અપીલકર્તા, જમાનતમાં છે. તેથી, તેનું જામીનનામું રદ કરવામાં આવે છે અને તેને અત્રે આજથી ૦૮ અઠવાડિયાની અવધિમાં જેલ સત્તા સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવા અને સુનવણી ન્યાયાધીશે લાદેલ બાકી રહેલી સજા ભોગવવા માટે આદેશ આપવામાં આવે છે.

૧૨.૨ યોગ્ય પ્રક્રિયા અનુસર્યા બાદ, રેકૉર્ડ તથા કાર્યવાહી તરતજ નીચલી અદાલતને પરત મોકલવા રજિસ્ટ્રીને નિર્દેશ કરવામાં આવે છે.

[જયંત પટેલ, ન્યાયાધીશ.]

[જી. બી. શાહ, ન્યાયાધીશ.]

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.